

ATD VIERDE WERELD

mensenrechtenbeweging met de allerarmsten

SEPTEMBER 2024 NR: 186

Een einde maken aan sociale en institutionele mishandeling Samenwerken aan een rechtvaardige, vreedzame en inclusieve samenleving

“Sociale en institutionele mishandeling vernietigt onze waardigheid. Je voelt je er vaak zwak door, omdat je al je energie steekt in iets doen en uiteindelijk zie je de resultaten niet. Het zorgt voor verdeeldheid.” - Een persoon in armoede

Zoals elk jaar wordt begin februari een vragenlijst verstuurd door het Forum, namens het Internationale Comité 17 oktober, over de keuze van het thema voor de Internationale Dag voor de Uitroeiing van Armoede.

De ATD Vierde Werelddagbeweging stelde in overleg met onze vrienden en partners bij de VN in New York twee hoofdthema's voor:

- Thema 1: Sociale en institutionele mishandeling overwinnen;
- Thema 2: Een sterkere toekomst voor elk kind, elk gezin en iedereen die achterblijft.

Uit deze synthese hebben we geprobeerd de belangrijkste ideeën en de krachtige woorden te benadrukken. Wat veel van de reacties op de consultatie laten zien, is dat deze twee voorgestelde thema's aanvullend zijn. De thema's verbinden de strijd van mensen die in extreme armoede leven om hun zelfvertrouwen en de macht om hun leven te beïnvloeden terug te krijgen. We moeten de maatschappij, instellingen en mensen die niet in extreme armoede leven uitdagen. Zodat iedereen verantwoordelijkheid neemt om een einde te maken aan het geweld van armoede.

Over institutionele mishandeling werd gezegd: dat toegankelijkheid van openbare diensten, de taal die de administratie gebruikt, die vaak moeilijk te begrijpen is, de ontwikkeling van automatisering en kunstmatige intelligentie mensen uitsluit. Ook wordt de hulp in twijfel getrokken. Wanneer die niet is ontworpen en gebouwd met de mensen die er direct bij betrokken zijn, blijkt de hulp door overheden of Ontwikkelingsprogramma's vaak ineffectief of contraproductief te zijn en soms meer kwaad dan goed doet.

“De overheid zet hulpprogramma's op met budgetten om gezinnen en individuen in precaire situaties te helpen, maar de criteria om toegang te krijgen tot deze programma's staan volledig los van de realiteit en zijn soms discriminerend.” Patricia, Mauritius

Het aspect van mishandeling van de maatschappij lokte reacties uit: over pesterijen, de prijs van schaamte en vernedering die van generatie op generatie wordt doorgegeven, vooroordelen, uitsluiting en afwijzing. Arbeidsuitbuiting, gebrek aan werkgelegenheid en fatsoenlijk werk zijn ook belangrijke factoren. De rol van de media en de maatschappij geven de armen de schuld van hun situatie. Dingen zullen niet veranderen totdat de waarneming ten aanzien van mensen in armoede verandert.

Een aandachtspunt in de synthese was ook het recht op een legaal bestaan, zowel de registratie van elk kind bij de geboorte als het recht op een woonadres.

We wilden tevens de bijdragen benadrukken die de dringende noodzaak aangeeft om nu actie te ondernemen! Mensen die zich dagelijks verzetten tegen armoede, moeten veilige, vrije en erkende ruimtes vinden waar ze zich kunnen uitspreken, hun intelligentie kunnen delen en kunnen deelnemen aan de beslissingen die hen aangaan. Voorwaarden hiervoor zijn: luisteren, veel tijd nemen, het vertrouwen herstellen, prioriteit geven aan mensen die worden getroffen door extreme armoede. We moeten ze zien als volwaardige mensen.

Mensen die in armoede leven luiden de alarmbel. Door hun levenservaringen en hun intieme kennis van onrecht en onderdrukking, dragen ze de boodschap uit: **zonder een wereld van rechtvaardigheid, geen vrede!**

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de bril; die we dragen ons de juiste realiteit laat lezen?

De gehele synthese lezen, kijk dan op:
<https://overcomingpoverty.org/synthesis-of-the-consultation-2024/>

Meer info over deze werelddag is te vinden op:
www.overcomingpoverty.org

“JULLIE MOETEN WEG”

Dit is de titel van het pas verschenen boek van John Habets. Voor het Blad Vierde Wereld ging ik met hem in gesprek hierover, na het boek gelezen te hebben.

Alleen de titel al maakte me nieuwsgierig, “Jullie moeten weg”. Het klinkt heel dwingend en dat wringt, want waarom moeten ze weg?

John vertelde dat hij nu de tijd had om al die interviews die hij gedaan had bij Stichting Werelddelen en de ervaringen opgedaan bij ATD Vierde Wereld nog eens de revue te laten passeren. Hij haalde de gemeenschappelijke deler hieruit naar boven en dat werd de rode draad van zijn boek. Hij kon niet anders dan concluderen dat in naam van de ontwikkeling, de zogenaamde vooruitgang, de marktwerking en economische groei, beslissingen genomen werden. Beslissingen zonder rekening te houden met allerlei factoren, die van belang konden zijn voor de mens, zijn omgeving en de aarde.

“Doordat ik bij de gemeente heb gewerkt ken ik de logica van de overheid. Zij gaan uit van marktwerking en economische groei, waardoor er technische oplossingen worden bedacht. Het menselijke aspect verdwijnt geheel of in een iets gunstiger geval naar de achtergrond.”

Hij vertelde doordat hij buiten zijn werk contact kreeg met mensen van de hongerstichting (later Stichting Werelddelen) en ATD Vierde Wereld, hij een andere logica ontmoette. De logica van verbondenheid, van één wereld één mensheid, van samen delen, van samen in

dialogo gaan.

In zijn boek zijn delen uit interviews opgetekend die de pijn, het onrecht, weergeven, die ontstaan door beslissingen die genomen worden door overheid, bedrijven, het systeem. Rechten van de mens worden daardoor geschonden en bestaanszekerheid te niet gedaan.

Hoe kan het dat we wegkijken van deze pijn? De pijn van onrecht, armoede, uitsluiting, niet gezien wordt?

Hij legt uit dat er een waas is gelegd over de waarneming van de mens, waardoor delen van de realiteit buiten beschouwing worden gelaten. Hij vat dit samen in het begrip externaliteiten, de maatschappelijke kosten die buiten de prijs van een product worden gelaten.

“Wie vraagt zich nog af waar iets vandaan komt, hoe het geproduceerd wordt en onder welke omstandigheden? En wat dat voor gevolgen heeft voor het milieu, de mensheid en onze aarde?”

Dit boek neemt je stapsgewijs mee in een realiteit die steeds duidelijker zichtbaar wordt als je je kunt openstellen, als je in dialoog kunt gaan, als je je kunt inleven in de pijn van “Jullie moeten weg”. Als je beide kanten kunt zien van hetzelfde geheel, kun je dan zeggen, 'Je mag er zijn'?

Het boek is te bestellen voor € 17,50 (excl. verzendkosten) bij ATD Vierde Wereld in Den Haag, (bon zie pagina 8) of in onze webshop

<https://www.atd-vierdewereld.nl/winkel/>

Gratis kwartaalblad van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in Nederland
Wij ontvangen graag reacties op het blad en de artikelen.
Bezoek de website voor informatie en bestellingen.

Landelijk Centrum
Regentesseplein 13 - 2562 EV Den Haag
Telefoon: 070 361 57 87
denhaag@atd-vierdewereld.nl

Ontmoetingscentrum 't Zwervel
Raalterweg 19 - 8131 SB Wijhe (Ov.)
GSM: 06-11 230 807
tzwervel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Abonnementswijziging
ledenadministratie@atd-vierdewereld.nl

Nederland: www.atd-vierdewereld.nl
Internationaal: www.atd-fourthworld.org
Over de stichter: www.joseph-wresinski.org/nl

Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld
Redactie: Medewerkers ATD Vierde Wereld

In het kader van elkaar ontmoeten en elkaar beter leren kennen om samen sterker vooruit te gaan, organiseert de lokale groep Zuid Limburg/Heerlen van ATD Vierde Wereld dit jaar vier weekenden op 't Zwervel. Hieronder een verslag van het tweede weekend.

ERVARINGEN MET JEUGDZORG

Vanwege enkele afmeldingen waren we deze keer met een klein groepje van 6 personen.

Op de vrijdag ontvingen we iedereen met koffie en Limburgse vlaai. We namen de gehele middag de tijd om kennis met elkaar te maken.

Zaterdagmorgen trokken we uit om onze ervaringen aan elkaar te vertellen die we opgedaan hebben met jeugdzorg. *“Laat dat zorg maar weg, want goed gezorgd hebben ze niet voor mijn kinderen”, zei een van de deelnemers. “Je wordt niet begrepen door de hulpverlening. Zonder informatie zijn de kinderen uithuisgeplaatst, ik ging de kinderen van school ophalen, waren ze al opgehaald door jeugdzorg. In het begin mochten we alleen onder begeleiding op bezoek. En nu eindelijk na 7 jaar is er erkenning. De kinderen zijn getraumatiseerd en er zijn hun problemen aangepakt, die niet waar zijn. Er werd gezegd dat ik geen opvoedkundige vaardigheden had, maar wat en hoe daar werd geen uitleg over gegeven. De fouten in het dossier worden niet aangepast en er zijn regels zwart gemaakt, zodat je niet alles lezen kan.”*

Een andere deelnemster vertelde dat haar kinderen niet uit huis geplaatst zijn, haar kinderen hebben een beperking, waardoor jeugdzorg in beeld kwam. Jeugdzorg zei dat ze geen grenzen kon aangeven, ze werd niet begrepen. Ze werkte met beloning dan wel onderhandelen. Dat werkte bij haar eerste zoon het beste. Haar tweede zoon is makkelijker en daardoor beter te sturen, maar hij kan zich moeilijk uiten en wordt dan niet begrepen en gaat schreeuwen. Met het medische kinderdagverblijf had ze wel goede ervaringen. Door veranderingen in wet en regelgeving werd het persoonsgebonden budget (PGB) afgeschaft en de jeugdzorg ging van de overheid naar de gemeente, die deze voornamelijk uitbesteedde aan grotere organisaties. Waardoor stichting Wilco, waar ze voorzitter van is, heeft moeten vechten om erkenning te krijgen. Het is kleinschalig en het werkt voor kinderen met een gedragsgestoorde beperking beter.

Weer een andere deelnemster vertelde: *“Onze dochter werd gepest op school, omdat ze anders was. We hebben van alles geprobeerd maar niets hielp. Er*

werd gezegd, dat we haar maar van school moesten halen. We zijn toen naar verschillende instellingen gegaan om de oorzaak van haar probleem te vinden. We kregen gespecialiseerde thuishulp, maar onze beide dochters gingen lief en aardig doen, zodat ze weg gingen. In het dossier van jeugdzorg stond dat het kind was misbruikt, maar dit klopt niet. Ook na veel aandringen werd het niet uit het dossier gehaald. Het pesten bleef helaas. Nu wordt onze dochter 33 jaar en krijgt in juli een test om de diagnose van ADHD en/of autisme te kunnen stellen, dan heeft ze eindelijk de erkenning waar ze zo lang op gewacht heeft.”

Na deze intens zware verhalen zijn we een stuk gaan wandelen door het bos om het hoofd leeg te maken en te ontspannen. Tijdens onze wandelingen zagen we een paar reeën met hun jong.

Zondag hebben we samen opgeruimd en schoongemaakt. We kunnen terugkijken op een leerzaam weekend.

Het was vooral een weekend met als doel elkaar te ontmoeten en beter te leren kennen, om samen te zijn en te horen wat een ieder belangrijk vindt.

Willy Braad

HET BELANG VAN ONDERWIJS

Vanaf begin 2010 is toegang tot kwalitatief onderwijs voor iedereen de kern van de prioriteiten van ATD Vierde Wereld. In deze serie leert u over het werk, dat ATD Vierde Wereld-teams op het gebied van onderwijs hebben gedaan, waaronder vroegschoolse educatie.

In de komende maanden zal de website www.atd-fourthworld.org regelmatig publicaties bevatten met de educatieve prestaties van ATD. Deze verslagen vertellen het verhaal van ATD Vierde Wereld-initiatieven en hun samenwerking met kinderen, families en gemeenschappen.

We zullen teams verkennen die zich toeleggen op het ondersteunen van specifieke aspecten van het leven en de ontwikkeling van kinderen. Eén team streeft ernaar om familiebanden te versterken, een ander helpt bij de scholing en het academische succes van kinderen, terwijl weer een ander bijdraagt aan de culturele verrijking van kinderen in de buurt...

Al deze verhalen komen samen en vormen een levendig kader voor een samenleving die kwalitatief goed onderwijs kan bieden aan iedereen, ook aan kinderen die in armoede leven.

MOBIEL SCHOOL STOLIPINOVO

Deze maand volgen we Véronique en Benoît Reboul-Salze, twee leden van het ATD Vierde Wereld volontairs corps, terwijl ze samenwerken met vrienden, partners en de mensen van Stolipinovo, een wijk in Plovdiv, Bulgarije, om de "Mobiële School Stolipinovo" op te zetten. De meeste inwoners van Stolipinovo hebben ervaring met armoede en isolement. Hun kinderen gaan vaak niet naar school.

In deze context startte het team van Véronique, Benoît en hun partners een initiatief voor kennisdeling op straat, genaamd de Mobiële School Stolipinovo.

Met hun geduldige werk om de inwoners van Stolipinovo te ontmoeten en over en van hen te leren, ontdekte het team een schat aan lokale kennis en vaardigheden. Dit alles werd een bron van grote trots voor de kinderen, hun ouders en hun buurt van Stolipinovo. Op basis van wat het team ontdekte, ontwierpen ze leer- en creatieve activiteiten voor de kinderen van Stolipinovo via de Mobiële School Stolipinovo. Activiteiten waren: architectuurworkshops, artistieke creaties, het ontdekken van boeken en sport. Deze activiteiten stelden de

kinderen en de hele gemeenschap in staat om hun vaardigheden te oefenen, kennis te verwerven en zichzelf uit te drukken.

De kunst van partnerschap: samenwerken, samen leren

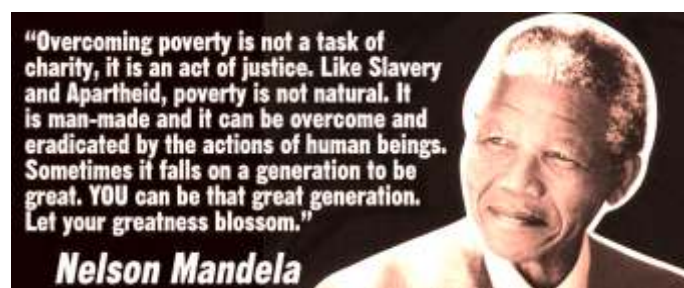
Een van de grootste successen van het team, dankzij de Mobile School Stolipinovo, was het dichterbij elkaar brengen van de lokale scholen en de inwoners van Stolipinovo. Dit werd bereikt toen leraren van de dichtstbijzijnde basisschool één keer per week samen workshops in de buurt kwamen begeleiden.

Het verhaal vertelt hoe het team van de Mobiële School Stolipinovo er geleidelijk in slaagde om een inclusieve onderwijsgemeenschap op te bouwen ten behoeve van de kinderen. Een gemeenschap waarin alle belanghebbenden (gezinnen, teamleden, leraren, ambachtslieden) samenwerken en kennis delen om een

gemeenschappelijk doel te bereiken: een omgeving creëren waarin kinderen met levenservaring van armoede en uitsluiting kunnen leren en experimenteren.

De Mobile School Stolipinovo is het resultaat van Véronique's en Benoît's kunst van het opbouwen van partnerschappen. Vanaf hun eerste paar bezoeken aan Bulgarije volgden ze, "in de voetsporen" van degenen die al werkten om de armoede in het land te overwinnen. Ze sloten zich bij hen aan in hun werk en leerden van hen. Hun doel was om met hen vooruit te gaan, als een team te werken. Naarmate de tijd verstrijkt, zien we hun werk rijpen en leren we over hun sleutels tot succes.

Uit de nieuwsbrief van ATD Fourth World van Juni 2024

KLIMAATCONFERENTIE BONN

“Mensen en gemeenschappen in extreme armoede over de hele wereld worden het hardst getroffen door de effecten van klimaatverandering. Toch zijn zij het minst verantwoordelijk voor de oorzaken ervan.”

Een delegatie van ATD Vierde Wereld heeft tijdens de klimaatconferentie inzichtelijk gemaakt hoe verlies en schade er werkelijk uitzien voor de meest gemarginaliseerde en gediscrimineerde mensen overal ter wereld. Hiermee wilden ze ervoor zorgen dat de uitroeiing van armoede wordt opgenomen in de klimaatbeslissingen die regeringen nemen.

Nationale, regionale en internationale instellingen hebben zich gecommitteerd aan het voorkomen, minimaliseren en aanpakken van klimaat gerelateerd verlies en schade op een open, inclusieve en niet-prescriptieve manier. De beste manier om dit te doen is door een participatief proces te implementeren waarbij mensen die armoede in hun eigen leven hebben meegemaakt, worden betrokken als belanghebbenden en partners. Zo zorgen we ervoor dat de maatregelen, die worden genomen om het verlies en de schade als gevolg van klimaatverandering aan te pakken, aansluiten op hun behoeften.

Een voorbeeld is een instrument voor de weloverwogen uitwerking en evaluatie van beleid (IDEEP). Dit is een instrument ontwikkeld door ATD Vierde Wereld in samenwerking met de speciale VN-rapporteur voor extreme armoede en mensenrechten. Dit instrument is bedoeld om besluitvormers te begeleiden bij het verzekeren van een sterke participatie van mensen met ervaring met armoede in het ontwerp, de realisatie en de beoordeling van projecten of beleid die impact op hen hebben.

<https://www.srpoverty.org/2024/02/09/tool-for-the-inclusive-and-deliberative-elaboration-evaluation-of-policies-ideep/>

“Een rechtvaardige transitie die respectvol is voor de leefomstandigheden, cultuur en waardigheid van iedereen, is de manier om de dramatische gevolgen van klimaatverandering te beperken.”

Om ervoor te zorgen dat mensen die in armoede leven niet achterblijven, moeten de maatregelen en beslissingen die de regeringen op de Conferentie van Bonn nemen, rekening houden met deze vijf

aanbevelingen:

- Leg speciale nadruk op de onderste 20% om ervoor te zorgen dat niemand achterblijft.
- Projecten en beleid ontwikkelen, implementeren en evalueren met mensen die in armoede leven.
- Zorg ervoor dat de financiering van klimaatverandering zich richt op bevolkingsgroepen in kwetsbare situaties.
- Realiseer en verbeter de sociale beschermingsvloeren in alle landen om sociale en materiële achterstand en onvoldoende en onzeker inkomen te bestrijden.
- Ervoor zorgen dat mensen die in armoede leven, kunnen profiteren van opleidingen en kwalitatief goede banen en fatsoenlijk werk, ten behoeve van een economie die respect heeft voor mens en planeet.

Daarom riep ATD Vierde Wereld alle autoriteiten en instellingen op alle niveaus, regeringen, bedrijven, NGO's en burgers van de wereld op om deze voorstellen op te nemen in hun toezeggingen voor de Conferentie van Bonn.

“Als we de uitstoot van broeikasgassen verminderen met maatregelen die bijdragen aan armoedebestrijding, verminderen we de gevolgen van klimaatverandering voor de gehele bevolking.”

Als mensen in armoede de verliezen en schade als gevolg van klimaatverandering kunnen overwinnen, kunnen wij allemaal de verliezen en schade als gevolg van klimaatverandering overwinnen.

Als mensen in armoede de middelen hebben om zich aan te passen aan klimaatverandering, geldt dat ook voor de hele bevolking.

Als mensen die in armoede leven de middelen hebben om aan armoede te ontsnappen, loopt niemand ooit nog het risico om erin te belanden.

Lees het standpuntendocument van ATD Vierde Wereld op: <https://www.atd-fourthworld.org/wp-content/uploads/sites/5/2024/06/SB60-Bonn-ATD-Position-Paper-EN.pdf>

11 - 22 november 2024: eerstvolgende VN-klimaatconferentie (COP29) vindt plaats in Bakoe (Azerbeidzjan).

Uit de nieuwsbrief van ATD Fourth World van Juni 2024

UITSTAPJE GROEP EMMEN

16 mei 2024

Omdat we belangstelling hebben voor de historie van onze regio, maar natuurlijk ook voor de gezelligheid, maakten we als groep Emmen een uitstapje naar het Van Gogh huis Drenthe in Nieuw Amsterdam, Veenoord en het museum collectie Brands in Nieuw Dordrecht.

Ook Nico van Jaarsveld had de verre reis naar Drenthe ondernomen om samen met de groep te genieten van het uitstapje. Het weer werkte mee en de stemming was opperbest. We startten bij het logement waar Vincent van Gogh in 1883 acht weken verbleef en waar zijn vaardigheid voor de schilderkunst een grote stimulans kreeg. Vincent werd geïnspireerd door de rust en de schoonheid van het landschap in Drenthe. Vanuit zijn verblijf trok hij de omgeving in om te schilderen wat hem boeide.

In het van Gogh huis kon het verhaal van Vincent via diverse presentaties worden gevolgd.

De kamer waar hij verbleef is grotendeels in originele staat gebleven en geeft een goede indruk van de omstandigheden eind 19e eeuw.

Vervolgens reden we naar het museum collectie Brands in Nieuw Dordrecht, waar we begonnen met een voortreffelijke Drentse lunch. Jans Brands was zijn leven lang een verzamelaar, vooral van bijzondere boeken en munten maar ook van allerlei voorwerpen uit de omgeving, die hij interessant vond. Aan het einde van zijn leven pilde zijn boerderij helemaal uit en is met hulp van een stichting het huidige museum gebouwd.

Ook hier konden we een goede indruk krijgen van de omstandigheden in het gebied in het verleden. Het woongedeelte is grotendeels ongewijzigd gebleven en gaf bij sommigen van ons tekenen van herkenning uit ons eigen verleden.

Naast de eigen verzameling van Brands vinden in het museum ook thematentoonstellingen plaats. Dit keer was de historie van de industrie van Emmen (Industria, Nira en Ericsson) tentoongesteld.

Nadat we alles hadden bewonderd was de conclusie, dat het een prettige, leerzame dag was geweest en keerden wij huiswaarts.

Gert Hulsink

17 Oktober: de Werelddag van het overwinnen van extreme armoede wordt overal op de wereld georganiseerd.

Ook in Nederland.

Wil je iets organiseren, meld het dan bij de redactie van dit blad, utblumke@gmail.com Dan kunnen we het op de website plaatsen. Wil je ergens deelnemen, kijk dan voor de activiteiten georganiseerd door ATD Vierde Wereld of andere organisaties op de website:

www.atd-vierdewereld.nl

IN MEMORIAM

Anne Pancras, (zuster Pacifica, van de Congregatie Zusters Augustinessen van Heemstede)

Zij overleed op 18 juni 2024, op 88 jarige leeftijd na een kort ziekbed. Anne kwam in 1976 bij ATD Vierde Wereld. Na enige stages bij de beweging werd ze aangesteld als volontaire in het project 't Zwervel in Wijhe, toentertijd een vakantieproject waar 3 gezinnen tegelijk een week vakantie konden vieren. Voor de meeste gezinnen en vrijwilligers was dat de eerste stap in de beweging. Ze stelde alles in het werk om de gezinnen die kwamen een onvergetelijke vakantie te bezorgen. Was er iets dat niet door de beugel leek te kunnen, zij handelde dit af zonder blikken of blozen, zonder oordeel, met veel respect en waardering voor de betreffende persoon, want ook deze persoon had recht op een mooie vakantie.

In 1980 werd ze verantwoordelijk voor het Vierde Wereld Huis aan de Haagweg in Breda, waar ze een aantal jaren bleef voordat ze naar de Republiek Centraal Afrika, Markounda ging. Begin jaren '90 kwam ze terug naar Nederland en werd weer verantwoordelijke op 't Zwervel. Ze was trouw aan de gezinnen en ging nogal eens op informeel bezoek. Voor haar geen poespas. Ze kon veeleisend zijn, en veel van iedereen verwachten: van de gezinnen waarmee we de Vierde Wereld Beweging opbouwden en van de medestanders en volontairs. Sommige ouders kwamen op bezoek, op zoek naar hulp. Ze deed wat ze kon, maar waakte er voor dat ze niet afhankelijk van ons zouden worden. We herinneren haar als een energieke vrouw, onvermoeibaar, creatief, meelevend, met een groot hart vol liefde, soms ook streng en vol humor.

Joke de Munter

Zij overleed op 27 juli 2024.

Joke is vanaf ongeveer 2007 bij de lokale groep Zuid Limburg/Heerlen gekomen door Mariet Kolmer en heeft zich met veel betrokkenheid en vanuit eigen ervaring met armoede ingezet.

Ze vond bij hen verbondenheid, herkenning, respect en gezelschap. Ze is in 2010 met deze groep mee geweest naar Mery sur Oise, waardoor ze de beweging nog beter ging begrijpen.

Ze heeft mee geholpen de ATD bekender te maken in de regio en ze zette altijd haar beste beentje voor en had altijd goede inbreng bij het organiseren van de Werelddag van verzet tegen armoede. Ook haar inbreng voor de dialoogdagen en het kennisdelen binnen en buiten ATD was van grote meerwaarde. Ze woonde vergaderingen van de Pijler en Heerlen Mondiaal bij, Ze had veel kennis over de wet- en regelgeving, waar ze in haar leven mee geconfronteerd werd. Ze schroomde niet om iets uit te diepen als het om het verkrijgen van recht ging. Ze wist altijd wat ze wilde en waar ze voor stond en liet dat ook vastberaden weten. Ze was een krachtige vrouw, maar oh zo kwetsbaar.

We zullen haar herinneren zoals ze in wezen was. Een mens van goede wil met het hart op de goede plek en altijd, op haar eigen wijze, in de bres wanneer ze onrecht ervaarde. Dank je Joke, tot adieë wa

DRIE TROTSE DAMES

Voor de voorbereidingen voor de ontmoetingsdag 50 jaar 't Zwervel had de taakgroep bedacht om duurzame slingers te maken. In het weekend van 19 t/m 21 juli hebben Ria, Hilly en Willy met behulp van Antje, Hillie, Herman, Margaret, Eugenie en Marion vlaggetjes geknipt en genaaid. De lapjes lagen al jaren in het atelier van 't Zwervel te wachten om 't Zwervel mee te versieren. De samenwerking was heel inspirerend en bemoedigend voor de toekomst.

Het was leuk elkaar weer te ontmoeten, want we hadden elkaar al een tijdje niet meer gezien. Tijdens het knippen en naaien hebben we gezellig zitten praten en lachen, maar ook hebben we serieuze gesprekken gehad. Hierdoor hebben we elkaar weer een beetje beter leren kennen.

Marion Braad

AANBIEDINGEN (prijzen inclusief porto- en adminkosten)

NIEUWE UITGAVE Jullie moeten weg!	€ 21,50	Aantal: _____ ex
Vierde Wereld Verkenningen 36, Mondelinge geschiedenis en uiterste armoede in Europa	€ 5,00	Aantal: _____ ex
Vierde Wereld Verkenningen 35, Afroming van de Armen vandaag de dag in het onderwijs	€ 5,00	Aantal: _____ ex

Voor andere titels van boeken en of kaarten zie in onze webshop:
www.atd.vierdewereld.nl/winkel Totaal bedrag: € _____

Dhr / Mw : Incassant ID: NL 13ZZZ411514920000
 Adres: Kenmerk machtiging: _____ (niet invullen)
 Postcode: Plaats:

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van euro af te schrijven van mijn bankrekening:

IBAN: NL

Handtekening: Datum:

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:
 Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Regentesseplein 13, 2562 EV Den Haag. T. 07036157 87

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.

Lidmaatschap van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld

Ik sluit mij aan bij de uitgangspunten (www.atd-vierdewereld.nl) en machtig ATD Vierde Wereld d.m.v. deze **éénmalige incasso**. Aankruisen en invullen wat van toepassing is en deze bon sturen naar:
 ATD Vierde Wereld, Regentesseplein 13, 2565 EV. Den Haag. (NL27INGB0002752200)

Lidmaatschap € 10,- Steunlidmaatschap € 20,- Gift € _____

Dhr / Mw : Incassant ID: NL 13ZZZ411514920000
 Adres: Kenmerk machtiging: _____ (niet invullen)
 Postcode: Plaats:

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van euro af te schrijven van mijn bank- / girorekening: IBAN:

Handtekening: Datum:

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:
 Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Regentesseplein 13, 2562 EV Den Haag. T. 07036157 87

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.